

ПЕРЕДПЛАТА на „РУСЛАНА”

вносить: в Австро-Угорщині:
 на цілий рік . . . . . 24 К
 на пів року . . . . . 12 К
 на чверть року . . . . . 6 К
 на місяць . . . . . 2 К

За границею:

на цілий рік: зі щоденною ви-
 силкою 7 долярів або 14 рублів;
 з висилкою двічі в тижні 6 до-
 лярів або 12 рублів; з висилкою
 що суботи 5 долярів або 10 руб.
 Площадине число по 10 сотині.

Телефон Редакції ч. 1484.

Кonto пошт. щадниці ч. 98.704.

XXIII. Евхаристийний съві-
товий конгрес у Відні.

В році 1912 має в Австро-Угорщині від-
 бутися торжество, якого монархія не съві-
 кувала ще від часу свого встановлення. Госпо-
 деві неба і землі, котрий війшов до нас в
 Божій любові, щоби в найсъвітішій Тайні Ев-
 харистії все бути між нами, має весь като-
 лицький съвіт зложити глибокий поклон в ста-
 ринній ціарській столиці наддунайській.

Богочоловікові, котрий бажав нас всіх
 зединити в найсъвітішій Евхаристії, сім па-
 мятнику любові, присвятився одновідно
 всі народи Австро-Угорщини від Карношів аж по
 Адрію, від Боденського озера аж над Дністрем
 і сподівається в дніх радості слідуючого
 вересня повітати учасників з усіх інших кра-
 юв съвіту.

Згідна, одушевлена любов до Господа і
 Спасителя нашого і Єго обручниці св. Цер-
 кви, котра так велично виявила ся на съві-
 тових конгресах в Кольонії і Лондоні, в Мон-
 треаль і в Мадриді, повинна також розгорити
 ся в серцю Габсбурзької держави і ублагати
 горячо, до неба сяячою молитвою благо-
 словені Всевишнього для всіх народів Австро-
 і для народів усего съвіту.

Его Ціарсько-королівське Апостольське Вели-
 чество, наш наймалостівіший Ціар, в ко-
 трого досгойнім Домі особливіше почитане най-
 висшого добра від благородного діла Рудольфа
 Габсбурзького стало съвітим переказом,
 зволив обнати протекторат над Евхаристій-
 ним съвітим конгресом у Відні. Нехай же
 его візнесли приклад буде одушевленою при-
 гадкою, щоби найсъвітішій Тайні принести
 данину належної почесті і дитині любові
 без боязни і ваганя, з чисто католицькою щи-
 ростю.

З часів Рудольфа Габсбурзького аж до
 нинішнього дня споглядають народи великої,
 многозначної держави радісно на поучний і
 візнесли приклад своїх улюблених монархів,

Степан Жеромський.

„Щоб там і сталося, най влучить мене“...

Софокль. „Едип-цар“.

З польського переложив Іван Калинович.

На постелі, означений числом 24, в най-
 більш темному куті салі, лежав від кількох
 місяців сливі трип'ять-літній двірський пару-
 бок. Над головою постелі колисала ся за
 кождим рухом хорого чорна, деревляна виві-
 ска в запискою: *caries tuberculosa*. В наслі-
 док чахотиного гниття к сток відтіято бідняга
 ногу, повине коліна. Безземельним мужиком
 був бараболінником з бараболінників й поход-
 див. Служив у дворі, оженився перед трою
 літами, діждав ся хлопчини з конопляним
 чубом, — аж ось, ні в сього, ні в того, забо
 ліла его нога в коліні і потворилися рани.
 Дав добрий чоловік віз до міста і відставили
 біднягу до шпиталю на кошт громади.

Тягнеть ще гарайд, як іхав осіннім ве-
 чером зі своєю жінкою у гарнім возі з пів
 кошиком, як обов'ялихають зі страху та жа-
 лю, а що заплачуть, то яйцем на твердо зва-
 ренім перекушують, опісля що ж було, се вже
 якася безкрайна буденщина, немов мрака
 й не мрака.

Дві в шпиталю без ріжниці, без відміні,
 щезали ему з пам'яті, витворила ся тільки
 якася неабагнена круча в его житю — тілько

РУСЛАН

християнсько-сусільний днівник.

„Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
 бо руске ми серце і віра руска“. — З Русланових псальмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім
 неділі і руских съвітів 5 год.
 по полудні. — Редакція, адміні-
 стратія і експедиція „Руслан“
 при ул. Хмельовського ч. 15, II.
 поверх. Експедиція місцева
 в Агенції Соколовського в паса-
 жі Гавмана.

Рукописи звертає ся лише на
 попередні застороги.¹

Рекламації лише неопечатані
 в вільні від пошти. — Оповістки
 звичайні приймають ся по цілі
 20 с. від стрічки, а в „Надіслан-
 нім“ 40 сот. Поділки і приватні
 донесення по 30 сот. від стрічки.

котрі з ціарською величавістю щорічно обхо-
 дили съвітій правник Евхаристії а тим спо-
 собом одушевляли до достойного съвітковання
 сего найвисшого торжества Евхаристії в кож-
 дій волості, в кождім місті і селі. Слідую-
 чий вересень однакже повинен бачити, як всі
 ті народи вирушають до Відня, серца держави,
 щоби там згromаджені в побожності і
 мольбах, зединені в вайдостойнішими ціар-
 ским Домом і представниками всого католиць-
 ского съвіту в невиданій величавості, спільно
 зложили поклон Господеві неба і землі.

Хто лише може нехай приде!
 Селянин нехай лишить на сї дні плуг,
 ремісник варстат, міщанин свій дім, учений
 прият своїх дослідів, шляхта своїх дворів, бо
 на тім торжестві почуваемо ся всі єдино в
 съвідомості, що ми всі в членами сего мі-
 стичного тіла, котрого головою є Христос.

Відень з правіків осередок съспільної і
 ідеальної культури старинної Габсбурзької держави,
 буде із своїми скарбами штуки і пам'ятниками
 славної християнської минувшини творити
 поважні рами для сих торжеств.

Заразом 12-ї вересня, почин конгресу, на-
 гадає сю славну лицарську подію, котра сказа-
 ла 1883 року перед мурами нашого міста за-
 хідно-європейську культуру. Съвіто імені Марії,
 під час котрого великий евхаристийний похід буде посувати ся через боєві і побідні
 місця сего дня, пригадув нам щорічно церковне значіння сего памятного дня патріотичного.

Заміловане в штуці і в самій основі
 набожне населене Відня витас аж найдаліш
 даль дорогих що до віра братів всіх народів
 і народностей.

Бажає Вам подати дає духовного підему,
 благородної поуки ва величнім торжестві і
 пересилає всім щиро-сердечний привіт.

Відень 15. марта 1912.
 Підготовний Комітет:
 Франц Карль Нагль
 предсідник

Суфраган Др. Йосиф Пфлюгер

заст. предсідника.

Прапор Др. Карль барон Гакельберг-Лявада
 заст. предсідника.

Духов. Радник Енгельберт Міллєр

генер. секретар

Консист. радник Вячеслав Мерінський

презид. секретар.

Дальше слідують 24 підписи Директора
 і 300 підписів членів комітету.*Опоромлене парламентарних
 дорожніх демагогів.

(X) В попереднім числі висловили ми
 наш погляд на розвітря в другому народнім
 парламенті. Справа однак така знаменна, що
 годить ся до неї ще раз повернути, до чого
 дає нам привід віденська жідівсько-ліберальна „Mittags-Ztg.“

З якими чувствами може Австро-Угорщина рі-
 шене так важких справ будучини (військова і
 фінансова реформа) віддати в руки такої ватажки
 людей, котрі свої мандати, як се вчера
 явілило ся, здобули у великій часті не здіб-
 ностями, але високопарним пустомельством,
 які можна дуже легко посувати ся на ви-
 борчих вічах.

Такий погляд висловила Mittags-Ztg. пі-
 сля відомого хаотичного голосування над внес-
 сеннями про картелі. Парламентарне положен-
 ня

*) В давніших числах подавали ми
 вже вість про Евхаристийний конгрес съвіто-
 вий, котрий має відбутися від 12—15. вересня с. р. у Відні, тепер оповіщуємо для відо-
 ма нашої съспільності вадіслану нам Підго-
 товним Комітетом віденським відозву в пере-
 кладі нашою мовою. — Ред.

представилось зовсім відповідно сему погля-
 дові. Останні вибори відбулися у Відні го-
 ловно під охликом дорожні і серед обіцянок
 німецьких вільнодумців і соціалістів проти
 верховодного в першім народнім парламенті
 сторонництва християнсько-сусільного, щоби
 его виперти із сего верховодного становища. А коли се повело ся вільнодумцям і соціалістам, не можуть они тепер сповнити своїх
 високопарних обіцянок, а вже й нема що спо-
 діватися, щоби здобули ся на полагоду вій-
 скової і фінансової реформи.

Три розправи про дорожню перевів другий народний парламент, а заколот між віль-
 нодумцями і соціалістами, котрі обіцювали усунуть дорожню, настав ще більший, як в
 першій розправі. Нічого отже дивного, що вільнодумні і соціалістичні часописи, котрі
 вважали витягів при виборах в червні 1911. своїми приятелями, а християнських съспіль-
 ників своїми ворогами, тепер після дорожні-
 ної розправи велими посолами.

Mittags-Ztg. не одинокий дневник, що ви-
 словив такий зневірливий погляд про другий
 народний парламент, а тепер переконалися
 вільнодумні і соціалістичні дневники, що протидорожніми охликами не можна від-
 яти та що держава і населене мають право чогось більше вимагати і сподівати
 ся від народних представників, як шлято-
 вничних резолюцій для усунення дорожні, котрі
 стала межинародним лихом і простягає ся на
 цілі десятиліття.

А вертаючи ще раз до голосування над
 сими резолюціями, то треба визначити, як
 неприродним показав ся союз німецьких віль-
 нодумців з соціалістами, і справді съмішно
 було, як они „касували дорожню“. Серед На-
 родної дем. Союза проявив ся при голосуванні
 найбільший розлад на віху Славян, а розла-
 ду довершив ще німецько-народний предсідник
 невзвичним кермованем.

А ще цікавіше було глянути на соціалістів, котрі побивали ся за найнеможливішими резолюціями, щоб їх пересадити, хоч

незмінчивий смуток гнітів ему душу протя-
 гом кількох місяців з такою невмілимко та-
 жорстокою силою, з якою камінна плита да-
 вить могилу. З посеред сї пітьми тілько й
 тягнеть півсъвідомо дивовижні дива, які з ним
 творилися: купали, голодили его, запускали
 дротики у рану аж по кістку — опісля, опе-
 рували. Тягнеть ще, як несуть его до салі між
 панів одягнених у фартухи обмажені кровю,
 — й се диво, тягнеть сю съмілу відвагу, що
 скріпила его, немов милостива рука у ту
 годину.

Перед операцією, споглядаючи на ряд
 осоружних явищ, — снував він в глубині
 своєї простої душі, клубок думок, яких учить
 слувати ся вайбільша на землі учителька —
 спільна сала у больниці. По операції усе по-
 крилося мертвіцьким знеможенем і неох-
 тою. Було ему заодно студено, а коло полу-
 дня та вечера щось починало тяжіти у черепі,
 немов якася камінна куля, і тоді від голо-
 ви до віг йшли струї морозу. Знов від
 пальців здорової ноги до черепа перебігали
 розморожені філі тепла.

Думки, як каплі живого срібла скоро
 злітали ся у якийсь куточок мозку, і коли
 він скрутившися лежав у каложі поту, коли
 его віз заплющували ся самі не зі сну, але
 з безсила, — тоді переслідували его дивови-
 жні півсонні примари.

Ось все пощезало, полишив ся тільки
 кріпкій, невловимий, запахом хльорофору пе-

ресичений простір, на пів освітлених змін-
 чивим, розпоршеним съвітлом, схожий на
 якісь незмірні нутри готика — простір, що
 тут й починає ся а десь безмірне далеко ле-
 жить на землі. Там ген, в нечуваній дале-
 чині, там в

ще минувшого тижня правительство заявило що їх привати не може. Соціалісти осягнули тим способом двояку ціль: одну, що будуть могли широким верствам представити ся яко неустанними борці за їх долю і найзавжтіші противники правительства, а другу — що остануть в союзі з тими, котрі їм тайно будували золотий міст при виборах, а се для них важне з огляdom на теперішні вибори до віденської ради міскої. Представники вугляних і горівчаних магнатів також ними вдоволені і давна пристань удержала ся.

Допись з Копичинець.

(Українська приватна гімназія).

Нашу пресу загалом дуже мало інформує про приватні українські школи. А не-має сумніву, що Краєвий шк. Союз та Педагогічне Товариство з цілім рядом заснованих і удержануваних ними школ становлять так важні інституції, що вже нині можуть виказати ся незвичайними вкладами в наш культурний доробок. Їх змагання концентруються головно в організації середніх шкіл. Деякі з них заведено мають уже усталену педагогічну славу — інші вибивають ся доперва в перші ряди. До категорії сих останніх належить нині українська гімназія в Копичинцях.

В сім шк. році керму технічної сторони заведення і догляд над вихованем молодежі в школі і поза школою обняв Виділ філії Педагогічного Товариства, в якім на 5 членів є трех священиків.

Тут обговорюють ся і полагоджують біжучі справи звязані з гімназією а квестією, що вимагають ширшої акції ідуть на засідання шкільної комісії, в якої склад входить цілій Виділ, представителі духовної і світської інтелігенції та найсьвідоміші селяни і міщани.

Ясна річ, що в таких обставинах робота в гімназії має характер пляновий — сконцентрований. Матеріальну основу заведеню подають широкі маси селянства гусатинського повіту, які радо оподатковують себе нераз дуже поважними квотами на шкільні потреби. Стагане грошевих жертв лежить в руках шк. кружків, заснованих уже по всіх закутинах нашого повіту.

Таким способом трудності, які стрічають кожда подібна інституція, у нас вже усунені. Головно квестія льокалю була для нас довгий час загадкою, поки і П не удало ся вкінчить розвязати.

Нині гімназія містить ся в двох домах, з яких один є міскою власністю і тут давніше містила ся жіноча школа — другий є замінений з приватного мешкання на гімназіальні класи.

Стріпотів пальцями і глянув розпукою і сумом в очі парібка.

— Зле з тобою, брате! Треба буде й другу ногу, ще... розуміш також... Погано! Лежи собі, тут й лішче тобі буде, чим в хатині, їсти тобі дадуть...

І відійшов в товариство асистентів. Від дверей завернув на хвилью, похилив ся над хорім і незамітно, щоби й ніхто не бачив, ніжно пересунув рукою по єго голові.

Запоморочило хлопа, наче би хтось зневечив цілком колупнув по тімю. Заплючив очі і довго лежав, аж настала у нім незвісна тишина.

С в людській душі зачарований сковорок, що на сім замків замикає ся і не відчиняє єго ніхто і ніщо, хиба злодійський ключ мешника-нешастя.

Софокль називав сей сковорок по імені устами сліпого Едипа. А містить ся у нім дивовижня наслода, послідовність та найбільша мудрість.

Супокійно лежав мужик бідняга на своїм ослоні, наче би по єго душі йшов Христос як по хвильах зворушеного моря, коли втихомирювали бурю...

І від тоді довгими ночами плюгавими днями дивив ся він на все з якоїсь безмірної далечини, з якого добrego місця, де тишина і нівискаване добро, звідкіль все здається ся малим трохи забавним, дурненьким, але гідним коханя.

— Та най там, та най там — шепотів про себе, най там... Ісус Христос дає людям. Не бій ся! і мені тут прецінь несогірше...

По феріях справа уложить ся для нас вигідайше. Школу примістимо тоді в новодобудованім крилі Народного Дому а крім сего плянує ся на велику скаду будова спеціального будинку.

В міру як усувають ся скорим ходом технічні труднощі, іде вперед і педагогічний розвій гімназії. Нині маємо вже чотири класи із 114 уч. Численніші фреквенції стоять саме на перепоні недостача відвідуваного приїзду. По феріях, розуміє ся, і скількість учеників змінить ся на нашу користь.

Учительський збір завдяки незвичайній прихильності Краєвого шкільного Союза представляє ся дуже поважно. Числить тепер 7 осіб з управителем і катехитою а своїм примірним поведіннем, совісною працею а і тактом здобув собі загальну симпатію як в місті так і в околиці.

Наука веде ся з належною повагою в дусі строго релігійнім і після педагогічних приспів.

Важивши, що бібліотеки і габінети завдяки поважним жертвам Кр. шк. Союза (2.000 кор.) і приватним дарам виповнили ся найконечнішими середниками науковими, можемо съміло надіяти ся, що в короткім часі власти уділять нашій гімназії права прилюдності.

Observator.

Просимо домагати ся „Руслана“ по всіх реставраціях, каварнях, торговлях і привіднівати нам нових передплатників в кругах своїх знакомих.

Політичний огляд.

Заграниця.

Росийско-турецька задирка. На політичнім овідії появилася нова хмаря: росийско-турецьке непорозуміння. Росія, що на добре розгосподарила ся в Персії, вовчим оком дивиться на турецькі війска, які в більшій числі стоять біля озера Урмія, згадуючись, може й не без слухом, що те військо загрожує російській „всемогучості“ в Персії. Для налякання Туреччини вібрала Росія свої війска на Кавказі коло Карсу і Ерзеруму. Та се не помогло. Ісповідники Могамета ще ревайше запоївали ся своїми одновірцями в Персії, викликуючи обурене російського медведя. Росія загрожує мобілізацією чорноморської флотилії, а військові власти на Кримі одержали приказ роблення приготовлень до зосередчення війск. Що більше, над кавказкою границею переведено вже пробну мобілізацію. Російське правительство дало отже Туреччині до зрозуміння, що коли би турецькі війска ще дальше засідалися коло Урмії, то задирка зі всіма наслідками в неминічча. В петербурзьких політичних кругах твердять, що міністер російської маринарки удає ся дні 19. с. м. до Севастополя. Ся подорож міністра повітас в звязи з намірами Росії, щоби зробити натиск на Туреччину.

Страйковий рух в Англії. Про останній конференції в справі страйку доносять з Ліондона, що Асквіт зазначив, що правительство зробило все, що було можливе, але на свій жаль пересвідчило ся, що згада не є можлива. Тому являє ся потреба видання інших засідалися відповіді. З причини, що страйк став ся щораз більшою небезпекою для краю, звернулося до правительства до парламенту з просьбою о ухвалені законодатніх розпорядків, на основі яких призначено би вуглекопам відповідну мінімальну плату. Правительство не хоче вязати ся ніякою сталою нормою, однак міністер дав до пізнання, що в подібних округах мінімальна плата має бути усталена через спільні комісії працьодавців і гірників. Предлоги правительства містять постанови, які мають скоро полагодити всі спірні питання.

Около 1200 незорганізованих вуглекопів округа Лінкаркспіре заявило, що в понеділок, себто нині, вертають до праці, коли не одержуть підпомоги від організації.

В Сандерленд вивязала ся овідії при виплаті запомог для страйкарів бійка, бо около 100 робітників, що залаяли з вкладками, відчайдія не дістали. Невдоволені заявили, що зломлять страйк. Також з інших ревірів доносять, що частині робітників сприків ся страйк і одна бажає вернутися до праці.

Дирекції зелінниць заповідають нові обмеження руху.

Страйк в Німеччині. Вчера страйкувало

164.000 вуглекопів, отже 18.000 менше, чим в пятницю. Лише в Ессені збільшило ся число страйкарів.

Союз до береження гірничих інтересів Долішного Шлезія оголосив, що управи кошельні в готові в дорозі мирових переговорів привінати гірникам уступки, о скільки се буде можливе.

— **Просимо відновити передплату.**

НОВИНКИ.

— **Календар.** Ві второк: руско-кат.: 42 муч. Аморій; римо-кат.: Йосифа обр. — В середу: руско-кат.: Василія; римо-кат.: Йоахима.

— **3 приводу евхаристийного конгресу.** Дня 14. с. м. відбулися в монастирі „Notre Dame de Sion“ у Відні велики збори „Товариства матерії“ при участі поверх 500 пань в співі з евхаристийного конгресу. Крилошанін о. Антоні Шенфлейнер складаючи привіт конгресові, зазначив з особливим натиском факт участі отих пань-аристократів: Л. Прарової (жінка цісарського адютанта), гр. Беллгард, гр. Паар-Віндштрем, гр. Моденіго-Віндштрем, гр. Шехені, гр. Голляс Гойс, бар. Фукс, бар. Леддерер і інших. Свою неприсутність оправдали Еміленц, кардинал Нагль і гр. Гойс. Духовенство висше і низше взяло громадно участь в зборах.

Прапат о. др. Густав Мілер пояснив ціль евхаристийного конгресу і подав до відома зборів, що до комітету наспівують тисячами зголосені зі всіх сторін монархій; от в останніх дніх зголосило ся до комітету 1.000 Хорватів. Для Мадярів визначені церкви Августинів і Капуцинів; двірську церковь призначено для чужих обрядів, де відправить богослужені в і вівсім Мітрополит гр. Шептицький. В церкві св. Стефана, двірській і шкотській відбудуться наради секцій, в церкві св. Стефана відправлять кардинали Богослуження, епископи будуть проповідувати, причому пороблено старання над величавим виведеням церковної музики. Першого дня почують учасники григоріанської нації з V. століття, другої днівні Палестріну, третьої Моцарта і Гайдена. Святочний олтар вносити ся буде при двірській брамі для того, щоби його бачили всі учасники. Військовими вистрілами означені будуть головні частини Служби Божої; торжественну музику утворить десять злучених військових капель. Бесідник дікуював особливе військовим властям, що ради конгресу назначили скоріший поворот з маневрів. Музика виконав композиції, написані спеціально для евхаристийного конгресу маневром Емансом. В часі Богослуження співати буде крім сего хор з катедри св. Стефана в сполучі з 400 членів числичим хором з Церкви св. Гавріла. Щоби також недужим уможливити участь в добродійстві конгресу, згадали ся заряди всіх шпиталів на уладжені олтарів і на торжественну відправу Богослуження. Предсідник міністрів і намісник відступили свої палати для цілії конгресу, а намісник престола зізволив на ужити одної з двірських палат до переходу виповідчесніх церковних предметів. В городі Шварценбергі зглинує ся уделене Найсвятішими Тайн для 20.000 дітей.

До сих велических подробиць поданих до відома о. пралатом додав о. радн. і генеральний секретар Міller такі характеристичні примітки: Між членами евхаристийної комісії панувала велика однодушність. Побіч Німця сидить Чех, побіч Поляка Русин-Українець. Ось будуючий примір для політических Австрійців! Святочний похід пестріти буде від п'ятомісячних національних одягів майже цілого континенту.

Найбільше клопоту має комітет з помешканнями. Великі готелі при „Ring u“ вже давно замовлені по 25 корон за день. Англійці, Французи та Американці заняли їх ще перед 2 місяцями. Здається, що сего року продовжиться шкільний рік, щоби дати дітвіору нараду взяти участь в триумфальнім поході Спасителя. Бесідник відкликує ся горячо до жінок о енергічну підпомогу в праці — передовім в розпространюванню конгресових відзнак, видівок і карт учасництва. (Грімкі оплески серед зібрання).

Наконець порушили збори також іншу тему: П. Ед. Форейтнік представив в

пalkих словах, як то з диких супружеств повстаете дике потомство так само як з диких деревів дикі овочі. Бесідник говорив: Тяжко повірити, як велике в число конкубін та ів. На передмістю Гернользі є одна улиця з 90 числами, де живе 280 диких пар; фабрики, в яких на 70 або 80 робітниць 55 живе в конкубінаті, не є рідкістю, а цілій Віденський числиве нині 50.000 диких супружеств. Легкодушність, слабість, убожество і хибне законодавство довели до того, що примір в році 1900 уродилося 16.287 неправесніх дітей. Тому конечно в християнські та ристати, якби було сюзну прояву, підносило велич християнського материнства і вливало на загальний осуд проти конкубінатів. Горячим покликом: приступати численно до сего товариства і по короткім кінцевім слові о. кріл. Шенфлейнера замкнулося збори.

— **Хто бере при купні купон Р. Т. П.,** спонукає купця до зложення малої жертви на цілі Товариства.

— **Кардинал др. Нагль,** котрого цісар приняв вчера на послухання, здав звіт про 23. съвітовий евхаристийний конгрес, котрий відбудеться в половині вересня, а котрого покров обняв цісар. Кардинал здав звіт з дотеперішніх приготовань, з яких видно, що сей съвітовий конгрес повинен бути наймогучішим сего рода церковним торжеством, яке досі можна було бачити. Цісар прирік свою участь в величайшій евхаристийній процесії, яка буде вершком а заразом закінченням съвітового конгресу, що буде відбуватися від 12. до 15. вересня. Місцем властивого свята вибрано зовнішні замкову площину. Процесія, яка виrushить з церкви св. Стефана в сторону ринку, а

ними драперіями і при новім освітленю робить міле враження.

— **Спростоване.** Від п. Івана Сороневича одержуємо отсік письма: На основі §-у 19. ірес. закона прошу спростувати новинку „Уличний напад“ (в „Руслані“ ч. 59 з 15-го марта 1912). І так неправдою є, будьто підписаний „напав разом з п. Осипом Шпитком проф. Ковальова з заду і побив того тяжко“; натомість правдою є, що підписаний **найшовся** **случайно** того дня на улици і разом з цілою масою інших людей, приглядав ся цілком пасивно, як п. Осип Шпитко ударив проф. Ковальова рукою в лиці, а відтак палицею по плечах. Неправдою є, будьто би підписаний був редактором „Підгірського Дзвона“; натомість правдою є, що підписаний ані редактором в загалі, ані редактором „Підгірського Дзвона“ спеціально ніколи не був і не є. Неправдою є, будьто „п. Сороневич раніше пописувався пасквілями на проф. Ковальова в „Підгірському Дзвоні“ і „Впереді“; натомість правдою є, що підписаний ніяких пасквілів на проф. Ковальова, ані на нікого другого, ані в „Підгірському Дзвоні“ ані „Впереді“ ані взагалі від не писав. Сянік дня 15. марта 1912.

Іван Сороневич.

— **Одноцільний клуб, чи Союз клубів?** Знова виринула між нашими парламентарями послами акція до злукі всіх трох українських клубів (нац. демокр., буковинського і радикального) в одноцільний Союз. Найбільше побивають ся за злуком такі посли, як Будзиновський, Петрицький, Старух і Цегелський, на ходячи однак не менше рішучих опонентів між радикалами. Особливе пос. Трильовський, заробивши трохи гроша на зелівічій концепції і прогнавши свого чуревуна Валіхновського серед поважної недуги без найменшого застосування, через що стратив зовсім кредит у Гуцулів, в цілком неприступній для ніяких консолідаційних змагань. Та її голова радикального клубу др. Лагодинський, заслонюючи ся ухвалою партійного заряду, заявив ся проти одноцільного клубу.

Пошоже отже комедія із благанем радикалів, щоби сокрушили свої серця та її пристали до „компанії“? На те хиба, щоби радикали своїм неробством, нетактом і ревуністом компромітували клуб? Розумійшеж було би злучити ся тісним союзом з Буковинцями, а радикалів оставити їх власній судбі; нехай покажуть, що вміють і можуть. Та до того переконання не дійшли ще деякі „крепкі“ посли в поміж національної демократії, як се показує нарада з дня 15. с. м. На найрозумініші аргументи відповідали радикали: не можемо бути в однім клубі з вами!

— **Діло** з дня 16. марта ч. 61. помістило архіглупу новинку п. з. — „Вільна школа“. Не завдяки вільнодумним послам народного парламенту і без тихої згоди „укр. маконів“, а лише завдяки недбалству правдивих християнських подвижників, в VI-класовій мужескій школі в Бережанах від початку сего шкільного року не учить ся молодіж релігії ані не слухає екзамен через брак католіків. Справа кревовані посади католіків при тамошній мужескій школі дуже пекуча, однак ані місцевий парох о. Заріцький з Кізловів, ані роботяці члени „Ради шкільної“ Русини Барвінський і Студинський не спішать ся зовсім з полагодженем сеї важкої справи. — X.“

До сеї напастливої новинки додамо, що о. Заріцький з Кізловів хотів московіфіл, є одним з найдіяльніших ординаріятських делегатів до ради шкільної в Бережанах. Справі землемірні поручені пильнує дуже совісно і тішиться ширим признанням своєї духовної влади. Тому нема сумніву, що і в сї спріві зробив все, що до него належало. Рівно ж пригадуємо Світлій Редакції „Діла“, на що она часто забуваче, що ординаріятським відпоручником до Ради шкільної краєвої є о. крил. Чапельський і що головно на нім тяжить обовязок припинювати духовних справ. Партийна приваленність о. крил. Чапельського до національно демократичного сторонництва хиба не повинна звільнити її від такої самої одвічальноти, як і радн. др. Барвінського, або проф. Студинського. Дивним дивом „Діло“ вважає умінням пропускати прізвище крил. Чапельського, коли розходить ся о яку одвічальноти. Трохи більше совісності і... розуму редакції „Діла“ не зашкодило би.

— **Жертви готівкою** не звільняють нікого від обовязку жаданя купонів Р. Т. П. і уживава товарів з маркою Р. Т. П.

— **Від кількох „руссікъ“ отців з мушинського**

деканату одержали мі слідує письмо до відома, а згідно до поміщення: „До Святлой Редакції „Русланъ“ въ Львовѣ. Вычитавъ въ Русланѣ ч. 44. изъ 27. февраля 1912 дописъ изъ Лемковщини — большую клевету на священство, русскихъ дѣятелей и народъ Лемковщины, впада въ очи, чому то клеветникъ зачепившій дерзко, не имѣть на только дерзости, чтобы подальше подъ допискою свое имя и прозвище? До того способны суть лише провокаторы (!), подъ плащикомъ католицизма. Удивительно, что приватный органъ въ своей дерзости, даже Епископамъ, даетъ свои наставления (!), чѣмъ вносить обиду Влади Духовной.

„Если авторъ дописи расчетываетъ на честь, яко архи-католикъ пусть оголосить свою фамилію, доказавъ вѣрныи источники миныхъ погрѣшностей. Выжидаемо примѣщенія повышому содержанію. Вызваніи отцы изъ мушинского деканата. Дня 3. н. с. марта 1912. Свящ. Петръ Вас. Сандовичъ, завѣдатель деканата, св. Юаній Хр. Ив. Дуркотъ, наст прихода Лабова, о. Гавріїл Гнатишакъ, Василій О. Курилло, Йосифъ О. Качмарчикъ (печатка мушинского деканату).“

Анальгічне письмо, лише твердшимъ „слогомъ“ стилізоване, вислали сі отцове до „Прикарпатской Руси“, яка її помістила, не додаючи, ворочим, від себе ніяких заміток.

Та її ми ришили вдоволити бажаню „руссікъ“ отців з мушинського деканату, але з деякими конечними замітками для розяснення і характеризовання вартості сего справді „дерзкого“ письма.

„Обурені“ отцове навіть не старають ся опрокидувати тяжких замітів, зроблених нашим дописцем в 44. числі нашого дневника, не входять в суть єго закидів, лише вилаявши єго „провокаторомъ“ і всілякими „дерзостями“ зажадали єго легітимації. Значить — не ходить їм о стйністі замітів дописи, лише о особу чоловіка, що „вседержці“ Лемковщини „руссікъ“ дѣятелямъ“, що своєю „діяльністю“ приводять Лемківську Русь до релігійної і національної загибелі, посьмівтиknutи правду в очі.

Та замітніше більше всего є те, що отцове з мушинського деканату — католиції священники — що інсінуують дописцеві намір обезвіднення авторитету Владики, містять свою заяву на сторінках православної „Прикарпатської Руси“, тої самої „Прикарпатської Руси“, що систематично обкідує грязею наших Владик і католицизм, та горячо ревнує в інтересі „переслідуваного“ православя в Галичині. Се одно показує хиба інтенції мушинських отців в правдивім съвітлі — се одно вистарчило би вже на *casus belli* проти такого поступку католицьких отців.

Се поки що замічусмо до письма отців з мушинського деканату. Нехай однак мушинські отцове будуть пересвідчені, що ми ставимо інтерес католицкої Церкви і рідного народу вище, над інтерес „руссікъ“ отцівъ і русскихъ дѣятелей“ і що поборюване шкідної роботи сих обох чинників — мимо всілякихъ „дерзкіхъ“ письмів і погров, мати ме в нас найгорячіших речників.

— **Хто уживає товарів з маркою Р. Т. П.**, причиняє ся до піднесення поваги Товариства і піднімає жертву фабриканта на рідну школу.

— **З Новесандечини (з Лабової)** пишуть нам: (Діла говорять). Всі московільські священники відмекують ся про око схізми, що і хваляться, що по їх селах про ю не чути. Та щож! діла їх бути їх по лиці і кажутъ вам догадувати ся, що во ѿ лиш фарисейство. В Лабовій в священником о. Дуркот Скілько то він не наплаказ ся в церкві на проповідях, що Українці вже будуть інакше молитись. Шоби ратувати тверду Русь, то розпинав ся за газетами московільськими „Голос народу“, „Лемко“ і др. і майже силував людий до їх предплачування. Проповідниця була для него місцем реклями — а хата агентурою тих газет. Аж ось треба було в церкві перечитати найновіше пастирське послане. І справді прочитав всьо! Але слухайте, які наслідки були того перечитання. Ось повиходили люди з церкви — а один з них каже: „Що tot єгомосць видивят, перше учив інакше, а тепер учить інакше. Тепер не знаємо, чого ся тратити“. І тепер питамо, якож була єго наука перед тим, коли самим селянам видавшися щось противного? Та за се о. Дуркот жде якогось месії, бо каже, що за три роки мусить настути якась зміна. А яка, то не хоче сказати.

Можна бажати, щоби у него наступила зміна на ліпше, що дай Боже!

— **Наука української мови в англійській школі.** З початком лютня сего року в руско-англійській учительській семінарії в Реджайні в Ка наді заведено заходом теперішнього правительства Саскачевану науку української мови і письменства, попри англійські предмети, яких учати в сїй школі. Школа ся призначена для учительського образовання чужинців провінції Саскачевану а користають з неї переважно рускі хлопці, бо на загальне число 47 учеників в двох Поляків і трох Німців, решта самі Русини. Очевидно, що на таке велике число Русинів в провінціональній школі їх рідна мова повинна находити ся в науковій програмі заведення. За старанем і домаганем великого числа Русинів-фармерів і деяких учителів вислано в осені до ряду в Реджайні кілька сот п'єдестал в справі заведення української мови в семінарії. Вислідком сего було іменоване нового учителя Русина попри двох англійських для сїї школи. Учителем укр. мови іменовано п. Гнатка Пляцка з Ростерна, бо він безпечно і характером і знанем був найвідповіднішим кандидатом. П. Пляцко в укінченим гімназистом рускої гімназії у Львові і був студентом філософії львівського університету.

— **Регуляцію Дністра** коло Онута і Самушина межі Галичину а Буковиною зарадило міністерство публичних робіт завдяки заходам посла Лукашевича. Робота обіме 4 кілометри і заче ся з весною с. р. На сю роботу міністерство назначило пів мільона кор.

— **Страйк гірників в Чехах.** В Цвікові відбули делегати гірників збори, на яких принято до відома, що переговори гірничих виділів з властителями і зрядами копальни не довели до цілі, супроти чого призначено страйк конечним і візвано всіх робітників копальни до переведення страйку. Таку саму революцію приято одноголосно і на всіх інших зборах робітників. Нині зачинає ся страйк. Під час страйку має бута удержаній вірцевий спокій.

— **Стріли в суді.** З Льондона доносять: В Гільсвіллі в Віргінії відбувається ся оноді перед лавою присяжних судів розправа о убийство. В хвілі коли судия оголосив засуд обжалованого на шибеницю, почали падати з поміж зібраної на салі публіки в сторону трибуналу револьверові стріли. Від перших стрілів пошигли на місці суддя, оборонець і шериф. В судовій салі настала відтак вагітна стрілянна бої, які присяжні були уоружені в револьверами. В часі дальнішої стрілянини предсідник лави присяжних удав трупом, а обжалованій одержав смертельну рану. Брата обжалованого, котрі перші з поміж публіки почали стріляти, утікли з салі і скрилися в горах. Вислане за ними військо вернуло з нічим.

— **Хто марнує неужити, замість зложити їх на Р. Т. П., марнує загальне добро.**

— **Крівавий погром жидів в Кістендейлі.** З Софії доносять, що російські переселенці в Бесарабії доки налаштували настанем ночі в Кістендейлі, більшім торговельним місті в Болгарії, замешкалим переважно жидівським населенем — кровавого погрому жидів. Жертвами погрому упали переважно бідніше жидівське населене. Хулігани знищили склепи, не лишаючи при тім навіть найнужденіших. Товари розкидали по улицях і нищили в нечуваної залистою. Тих, що хотіли ратувати своє майно перед знищением, або ставили напасникам о-пір, масакрували кроваво і немолосерно. Також женщина з навіть діти упали жертвою ватаги орішників. Поліція і жандармерія мусила знищити шабель і аж по кількох уличних боях і численних арештованих удало ся здергати далі кріваві подвиги ватаги російських хуліганів. Около 200 тяжко покалічених осіб перевезено до шпиталів.

Оповістки.

— **Реколенції для пань починають ся нині в церкві духовної семінарії і будуть відбувати ся що дня о годині п'ятій по полуниці.**

— **Шевченкові роковини.** Молодіж філії акаdemічної гімназії у Львові уладжує віторок 19. марта в великий салі „Народного Дому“ концерт в 51. роковини смерти Т. Шевченка з отсюю програмою: Вступне слово виголосити проф. П. Карманський. 1. Топольницький Шевченко: „Ой три шляхи“ мішаний хор. 2. J. Raff: Ma Fileuse, сольо фортеціоне тов. З. Лиско. 3. Шевченко: „Хустина“ віддекламує тов. Мих. Марець. 4. Лисенко-Шевченко: „Минають дні“ баритонове сольо відспіває тов. Мих. Голинський. 5. Воробкевич-Шевченко: „Та не дай Господи нікому“ і „Огні горять“ мужеський хор.

6. B. Godard: Concerto romantique a) Allegro moderato, б) Canzonetta, в) Allegro molto; скрипкове сольо відограє тов. В. Придаткевич.

7. П. Карманський: „Під дубом Тасса“ віддекламує тов. Р. Сушко і А. Яцків. 8. Mozart: Квартет G-dur відограють тов. В. Придаткевич, Пежанський, Колцуняк і Букшований. 9 а) Лисенко-Шевченко: „На городі коло броду“, б) Стеценко-Шевченко: „Заповіт“ мішаний хор. Закінчено. — Початок о 7. год. вечером. Ціни вступу: Крісло I-рядне 1'98 К, II-рядне 1'50 К, III-рядне 1 К, вступ на салю 50 с, на галерю 30 сот. Доход призначений на закупно дому для Української Бурси ім. Митр. гр. Шептицького у Львові. 5% від проданих білетів на Рідину Школу. Білет можна набути тепер в книгарні Наукового Товариства ім. Шевченка, ринок ч. 10, а в день концерту від 5. год. при касі в „Нар. Домі“.

— **З філії Сільського Господаря в Коломії.** Звичайні загальні збори філії краєвого т

